

Η ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Δημήτριος Εμμ. Χαραλαμπάκης - Πρωτοδίκης

Όλες οι υπαγόμενες υποθέσεις και τα σχετικά νομοθετήματα – Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, Αστικός Κώδικας, Ειδικοί Νόμοι, με τις τροποποιήσεις του Ν. 5221/2025

Εθνικό Κτηματολόγιο – Αφάνεια – Ακούσια νοσηλεία – Δικαστική συμπαράσταση – Εταιρικές διαφορές – Πτωχεύσεις – Υιοθεσία – Παρένθετη μητρότητα - Γονική μέριμνα – Συλλογική αγωγή - Διαγραφή αγωγών κλπ.

Νομολογιακή ανάλυση

Αποκλειστική διάθεση και υπεύθυνος έκδοσης
Τσαλαπάτης Νικόλαος – Εκδόσεις NOMORAMA.NT
Εκδόσεις
Ζακύνθου 54, Αθήνα
Τηλ. 210 2779604, 210 6126203
www.nomorama-nt.gr
isbn: 978-618-5315-48-1
Αθήνα 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Γενικές διατάξεις ΚΠολΔ	σελίδα 7
Ειδικές διατάξεις ΚΠολΔ	
Ληξιαρχική πράξη	σελίδα 62
Αφάνεια	σελίδα 65
Προσωρινή διοίκηση νομικού προσώπου	σελίδα 68
Διαγραφή αγωγών	σελίδα 79
Άδεια εκποίησης ενεχύρου	σελίδα 86
Άδεια για τέλεση πράξεων	σελίδα 90
Μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση	σελίδα 93
Υιοθεσία	σελίδα 98
Δικαστική συμπαράσταση	σελίδα 104
Δημοσίευση διαθήκης	σελίδα 141
Κήρυξη αξιογράφου ανίσχυρου	σελίδα 171
Υποθέσεις από άλλες διατάξεις του ΚΠολΔ και του Εισαγωγικού Νόμου	
Διατάξεις περί διαιτησίας	σελίδα 179
Εκτελεστικότητα αλλοδαπών τίτλων	σελίδα 183
Κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων	σελίδα 186
Άδεια στον διαχειριστή	σελίδα 189
Ανασύνταξη πρωτοτύπου δικαστικής απόφασης	σελίδα 191
Συλλογική αγωγή	σελίδα 194
Υποθέσεις Δημοσίου Δικαίου	
Τίτλος σπουδών	σελίδα 212
Υποθέσεις από διατάξεις του Αστικού Κώδικα	
1350 ΑΚ	σελίδα 216
1368 ΑΚ	σελίδα 218
Γονική μέριμνα	σελίδα 224
Ακούσια νοσηλεία	σελίδα 241
Κληρονομικό Δίκαιο	σελίδα 257
1865 επ. ΑΚ	σελίδα 257

Υποθέσεις από ειδικούς νόμους

Ν.Δ. 17 Ιουλ./13 Αυγ. 1923	σελίδα 277
Κτηματολογικός Κανονισμός Δωδεκανήσου	σελίδα 282
Ν.Δ. 3958/1959	σελίδα 291
Ν.Δ. 1111/1972	σελίδα 300
Ν. 210/1973 - Μεταλλευτικός κώδικας	σελίδα 309
Ν. 666/1977	σελίδα 312
Ν. 998/1979 - Προστασία δασών	σελίδα 316
Ν. 1089/1980	σελίδα 326
Ν. 1337/1983 - Πολεοδομική νομοθεσία	σελίδα 327
Ν. 1667/1986 - Αστικοί συνεταιρισμοί	σελίδα 334
Ν. 1882/1990	σελίδα 351
Ν. 1947/1991	σελίδα 354
Ν. 2366/1995	σελίδα 358
Ν. 2664/1998 - Εθνικό κτηματολόγιο	σελίδα 364
Ν. 3412/2005 - Ευρωπαϊκή εταιρία	σελίδα 439
Ν. 3869/2010	σελίδα 443
Ν. 4072/2012	σελίδα 449
Ν. 4099/2012	σελίδα 468
Π.Δ. 26/2012 - Βουλευτικές εκλογές	σελίδα 473
Ν. 4182/2013	σελίδα 476
Ν. 4223/2013	σελίδα 485
Ν. 4422/2016	σελίδα 486
Ν. 4469/2017	σελίδα 488
Ν. 4481/2017	σελίδα 496
Ν. 4548/2018 - Δίκαιο ΑΕ	σελίδα 498
Ν. 4601/2019	σελίδα 538
Ν. 4605/2019	σελίδα 551
Ν. 4673/2020 - Αγροτικοί συνεταιρισμοί	σελίδα 567
Ν. 4738/2020 – Πτωχεύσεις	σελίδα 572
Ν. 4978/2022	σελίδα 582
Ν. 5020/2023 - ΚΙΝΔ	σελίδα 583
Π.Δ. 62/2025 - Εργατικό Δίκαιο	σελίδα 590

**** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. ειδικότερες ρυθμίσεις κτηματογράφησης και Εθνικού Κτηματολογίου στις εκτάσεις του άρθρου 67 του ν. 998/1979, στο άρθρο 40 Ν.4936/2022, ΦΕΚ Α 105/27.05.2022, κατά την παρ. 2 του οποίου:*

"2. Το Ελληνικό Δημόσιο παραιτείται από τις ασκηθείσες αγωγές της παρ. 2 και τις ασκηθείσες αιτήσεις των παρ. 3 και 8 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998 (Α` 275), καθώς και από ασκηθέντα ένδικα μέσα επί αποφάσεων τέτοιων αγωγών και αιτήσεων, με αντικείμενο το δικαίωμα κυριότητάς του, σε ακίνητα που εμφανίζονται ως δάση στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, όπως είχαν διαμορφωθεί με βάση το άρθρο 67 του ν. 998/1979, πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 93 του ν. 4915/2022, όταν το δικαίωμα κυριότητας θεμελιώνεται μόνο στο τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, επί των δασικών εκτάσεων και όχι σε άλλον λόγο κτήσης".

6 παρ. 3

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων του ν. 2664/1998 "Περί Εθνικού Κτηματολογίου" 1 παρ. 2 εδ. α` και παρ. 3 περ. α`, 6 παρ. 1, 2 και 3, όπως οι παρ.2 και 3 του τελευταίου αυτού άρθρου αντικαταστάθηκαν με τη διάταξη του άρθρου 2 παρ. 3 του ν.4164/2013, συνάγεται ότι στην περίπτωση ανακριβούς πρώτης (αρχικής) εγγραφής στο κτηματολογικό βιβλίο του ακινήτου, όταν με την ανακριβή εγγραφή φέρεται το ακίνητο ως "άγνωστου ιδιοκτήτη", όποιος ισχυρίζεται ότι έχει εγγραφτέο στο Κτηματολόγιο δικαίωμα στο ακίνητο ασκεί αίτηση ενώπιον του Κτηματολογικού Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου της τοποθεσίας του ακινήτου και, μέχρις ότου οριστεί αυτός, στο Μονομελές Πρωτοδικείο της τοποθεσίας του ακινήτου, που δικάζει κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, προκειμένου να ζητήσει διόρθωση της ανακριβούς πρώτης εγγραφής. Αντικείμενο της εν λόγω δίκης είναι η διαπίστωση της ύπαρξης του σχετικού εγγραφτέου δικαιώματος του αιτούντος και η διόρθωση της ανακριβούς πρώτης (αρχικής) εγγραφής, σύμφωνα με τη διαπίστωση αυτή, χωρίς τη διάγνωση κανενός αμφισβητούμενου δικαιώματος, αφού η εγγραφή "άγνωστου ιδιοκτήτη" δεν ενέχει τέτοια αμφισβήτηση, αλλά ακριβώς την έλλειψη διαπίστωσης του δικαιώματος που υπάρχει. Έτσι, αντικείμενο της δίκης που ανοίγεται δεν είναι η αυθεντική διάγνωση αμφισβητούμενου δικαιώματος, ανεξάρτητα από το ότι ελέγχεται ως προϋπόθεση η ύπαρξη συγκεκριμένου δικαιώ-

ματος για τη ζητούμενη διόρθωση της ανακριβούς πρώτης (αρχικής) εγγραφής, χωρίς όμως να καλύπτεται με ισχύ δεδικασμένου. Γι' αυτό, άλλωστε, η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 3 του ν. 2664/1998 αναφέρεται μόνο στη διόρθωση της πρώτης (αρχικής) εγγραφής, όχι, όμως, και στην αναγνώριση του δικαιώματος που προσβάλλεται με την εγγραφή αυτή, ενώ στην τροποποιημένη αυτή διάταξη ορίζεται ότι *"εάν η αίτηση απορριφθεί ως νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμη, ο αιτών μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του Ελληνικού Δημοσίου ..."* (Άρειος Πάγος 468/2025 – Τ.Ν.Π. Νόμος).

Αντικείμενο της συγκεκριμένης δίκης είναι η διαπίστωση της υπάρξεως του εγγραπτέου δικαιώματος του αιτούντος κατά την καταχώρηση της πρώτης εγγραφής και η διόρθωση της τελευταίας, σύμφωνα με αυτή τη διαπίστωση, χωρίς τη διάγνωση οποιουδήποτε αμφισβητούμενου δικαιώματος, αφού η εγγραφή " αγνώστου ιδιοκτήτη " δεν ενέχει τέτοια αμφισβήτηση αλλά έλλειψη διαπιστώσεως του υπάρχοντος δικαιώματος. Συνεπώς, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας ζητείται μόνο η διόρθωση της ανακριβούς εγγραφής και όχι η αναγνώριση της κυριότητας του αιτούντος, ανεξαρτήτως του ότι ερευνάται από το Δικαστήριο ως προϋπόθεση η ύπαρξη του επικαλούμενου δικαιώματος της κυριότητας για την αιτούμενη διόρθωση της ανακριβούς εγγραφής χωρίς όμως να καλύπτεται με ισχύ δεδικασμένου. Τούτο άλλωστε ενισχύεται και από την προαναφερόμενη ως άνω διάταξη του άρθρου 6 παρ. 3 α' του ν. 2664/1998, όπως ήδη ισχύει, σύμφωνα με την οποία, εάν η αίτηση απορριφθεί ως νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμη, ο αιτών μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του Ελληνικού Δημοσίου με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού και επιπρόσθετα από το ότι στην τελευταία αυτή παράγραφο (άρθρο 6 παρ. 2) προβλέπεται ρητά ως αίτημα της αγωγής "η αναγνώριση του δικαιώματος που προσβάλλεται με την ανακριβή εγγραφή και η διόρθωση". Η ως άνω αίτηση δεν στρέφεται κατά ουδενός, το δε Ελληνικό Δημόσιο, όπως ο ΟΚΧΕ και οι Προϊστάμενοι των Κτηματολογικών Γραφείων στα πλαίσια των δικών της εκούσιας δικαιοδοσίας, δεν καθίστανται διάδικοι. Η διαδικασία διόρθωσης των ανακριβών πρώτων εγγραφών με την ένδειξη " αγνώστου ιδιοκτήτη " με αίτηση εκείνου που ισχυρίζεται ότι έχει εγγραπτέο δικαίωμα ενώπιον του Κτηματολογικού Δικαστή και κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας με παράλληλη υποχρέωση κοινοποίησης της αίτησης στο Ελληνικό Δημόσιο προβλέφθηκε για πρώτη φορά με τον Ν.

3481/2006, λόγω της μεταβολής της αξιολογικής νομοθετικής αντίληψης ως προς τη φύση των ως άνω διαφορών, που δεν περιέχουν κατά κανόνα αμφισβήτηση, διότι από την εγγραφή υπέρ " αγνώστου ιδιοκτήτη " και μόνο, δεν δημιουργείται πραγματική ιδιωτική διαφορά μεταξύ συγκεκριμένων προσώπων και πάντως όχι μεταξύ του ενάγοντος και του ΟΚΧΕ, καθώς το αιτούμενο είναι η διαπίστωση του εγγραπτεύου δικαιώματος του δικαιούχου. Δυνάμει των ανωτέρω παραδοχών περί της φύσης του αντικειμένου των εν λόγω δικών, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση του ως άνω Ν. 3481/2006, η προσφυγή στην εκούσια δικαιοδοσία προκρίθηκε ως καταλληλότερη καθόσον φέρει από ποικίλες απόψεις, περισσότερα πλεονεκτήματα από την αμφισβητούμενη, δεδομένης της ταχύτητας και της ελαστικότητας που τη διακρίνει (ΑΠ 1412/2021).

Περαιτέρω, κρίσιμος χρόνος για την ύπαρξη εμπράγματος δικαιώματος, που προσβάλλεται με τις ανακριβείς πρώτες εγγραφές, είναι αυτός της έναρξης του Εθνικού Κτηματολογίου σε μία περιοχή όπως καθορίζεται με σχετική απόφαση του ΟΚΧΕ και όχι αυτός της έγερσης της αγωγής του άρθρου 6 παρ. 2 (ΑΠ 582/2018, ΑΠ 1342/2015) . Σύμφωνα δε με το άρθρο παρ. 7 α' του Ν. 2644/1998, μέχρι την οριστικοποίηση των πρώτων εγγραφών δεν εμποδίζεται η μεταβίβαση των μη καταχωρηθέντων σε αυτές (πρώτες εγγραφές) δικαιωμάτων. Συγκεκριμένα, ο δικαιούχος μη καταχωρηθέντος στις πρώτες εγγραφές δικαιώματος κυριότητας μπορεί να μεταβιβάσει τούτο, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του Αστικού Κώδικα, χωρίς να απαιτείται και η τήρηση της τυχόν προβλεπόμενης στις διατάξεις αυτές προϋπόθεσης της εγγραφής της σχετικής πράξης στο κτηματολόγιο, εφόσον δε ο μεταβιβάζων δεν έχει ασκήσει και καταχωρήσει στο οικείο κτηματολογικό φύλλο την προρρηθείσα αγωγή του άρθρου 6 παρ. 2 περί διορθώσεως της ανακριβούς πρώτης εγγραφής, την ως άνω υποχρέωση εγγραφής της μεταβιβαστικής πράξης αναπληρώνει η εκ μέρους του αποκτώντος άσκηση και η με επιμέλειά του καταχώρηση της αγωγής αυτής στο κτηματολογικό φύλλο του ακινήτου. Εωσότου καταστεί αμετάκλητη η σχετικώς εκδοθείσα απόφαση επί της ανωτέρω αγωγής, τυχόν μεταβίβαση του ανακριβώς καταχωρηθέντος δικαιώματος τελεί υπό την αναβλητική αίρεση ταύτης, ήτοι αμετάκλητης απόφασης που δέχεται την αγωγή (ΑΠ 1412/2021).

Ειδικότερα, σε περίπτωση κληρονομικής διαδοχής ανακριβώς καταχωρηθέντος στις πρώτες εγγραφές δικαιώματος, αν στις πρώτες

εγγραφές δεν έχει καταχωρηθεί ή έχει καταχωρηθεί ανακριβώς δικαιώμα κυριότητας επί ακινήτου, ο δε πραγματικός δικαιούχος έχει αποβιώσει πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης του ΟΚΧΕ περί ενάρξεως του κτηματολογίου στη συγκεκριμένη περιοχή, οι κληρονόμοι αυτού, εφόσον δεν αποποιήθηκαν την κληρονομιά κατ' άρθρο 1847 του ΑΚ, μπορούν και ενώ δεν έχει διορθωθεί η ανακριβής πρώτη εγγραφή να συντάξουν το σχετικό δημόσιο έγγραφο περί αποδοχής της κληρονομιάς και να καταχωρήσουν τούτο στο οικείο κτηματολογικό φύλλο, υπό την προρρηθείσα ανωτέρω αναβλητική αίρεση, ενώ παράλληλα θα ασκήσουν την αγωγή του άρθρου 6 παρ. 2 του ν. 2664/1998, ζητώντας τη διόρθωση της ανακριβούς πρώτης εγγραφής, ώστε αντί του αναγραφόμενου στις πρώτες εγγραφές ως δικαιούχου εμπράγματος δικαιώματος να αναγραφούν οι ίδιοι (κληρονόμοι), καθόσον η άσκηση και καταχώρηση της σχετικής αγωγής στο οικείο κτηματολογικό φύλλο του καινήτου εκ μέρους των κληρονόμων αναπληρώνει την έλλειψη εγγραφής της δήλωσης περί αποδοχής κληρονομιάς κατ' άρθρα 1193 και 1199 του ΑΚ και 12 παρ. 1 ζ' του Ν. 2664/1998 και επομένως κατά το χρονικό σημείο έναρξης του κτηματολογίου στη συγκεκριμένη περιοχή, το ανακριβώς ή μη καταχωρηθέν στις πρώτες εγγραφές εμπράγματο δικαίωμα, έχει ήδη περιέλθει στους κληρονόμους (ΑΠ 1412/2021).

Αν ο κληρονομούμενος απεβίωσε μετά την ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης του ΟΚΧΕ περί ενάρξεως του κτηματολογίου στη συγκεκριμένη περιοχή, η διόρθωση της πρώτης εγγραφής κατ' άρθρο 6 παρ. 2 του Ν. 2664/1998 θα γίνει στο όνομα του κληρονομούμενου και όχι των κληρονόμων, ανεξαρτήτως αν οι τελευταίοι προέβησαν στην καταχώρηση της δήλωσης αποδοχής κληρονομιάς στο οικείο κτηματολογικό φύλλο κατ' άρθρο 7 α παρ. 1 α του ίδιου νόμου. Τούτο δε, διότι, παρά την αναδρομική ενέργεια της μεταγραφής της δήλωσης αποδοχής κληρονομιάς, αυτή ανατρέχει στο χρόνο θανάτου του κληρονομούμενου και όχι στο προγενέστερο αυτού κρίσιμο χρονικό σημείο της έναρξης του κτηματολογίου σε μία συγκεκριμένη περιοχή (Άρειος Πάγος 1412/2021, Εφετείο Αθηνών 21/2025 – Τ.Ν.Π. Νόμος).

Στο άρθρο 9 παρ. 1 και 2 του ν. 3481/2006 ορίζεται: "*Ακίνητα που δεν έχουν εγγραφεί ως ανήκοντα σε ορισμένο πρόσωπο και φέρονται στα κτηματολογικά βιβλία και στα λοιπά στοιχεία του Κτημα-*